

Ministerstwo Finansów

Ministerstwo Finansów
Departament Gwarancji i Poręczeń

Informacja dotycząca potencjalnych (niewymagalnych) zobowiązań i należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, według stanu na 31.03.2023 r.

Wstęp

Informacja dotyczy następujących gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa:

- poręczenia i gwarancje spłaty kredytów – art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2023 r. poz. 926),
- poręczenia i gwarancje wykonania zobowiązań wynikających z obligacji – art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego – art. 39d ust. 2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2483 z późn. zm.),
- gwarancje i poręczenia wypłat ze środków Krajowego Funduszu Drogowego wynikających z umowy o budowę i eksploatację albo wyłącznie eksploatację autostrady – art. 39j ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania PLK S.A. z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych z ramach programu wieloletniego zawierającego inwestycje obejmujące linie kolejowe zarządzane przez tę spółkę oraz wynikających z umów i porozumień międzynarodowych lub dotyczących linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym lub państwowym a także dotyczących zakupu i modernizacji pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej oraz do prowadzenia działań ratowniczych lub budowy i modernizacji punktów zaplecza technicznego przeznaczonych do obsługi ww. pojazdów kolejowych – art. 38 ust. 10 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 602 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem,

przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.),

- gwarancje za zobowiązania Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. wynikające z obligacji emitowanych na realizację programów rządowych dla mikro, małych, średnich i dużych firm oraz programu wsparcia dla Polskich Linii Lotniczych LOT S.A.– art. 21aa ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2022 r. poz. 2183 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Pomocy – art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania z tytułu obligacji lub kredytów – art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 202 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z wyemitowanych obligacji lub zaciągniętych kredytów/pożyczek na rzecz Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych – art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2022 r. poz. 2305 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania z tytułu kredytów lub limitów na akredytywy bankowe lub transakcje zabezpieczające – art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1967 z późn. zm.).

Zobowiązania

1. Łączne potencjalne (niewymagalne) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji na 31 marca 2023 r. wyniosły **446 941 353,0 tys. zł**, w tym:

- gwarancje krajowe 280 614 858,0 tys. zł,
- gwarancje zagraniczne 166 326 495,0 tys. zł,

z tego:

- a. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach wyniosła: 121 620 417,3 tys. zł, w tym:
 - gwarancje i poręczenia krajowe 5 307 379,4 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 116 313 037,9 tys. zł,
- b. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji udzielonych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wyniosła: 183 059 847,9 tys. zł, w tym:
 - gwarancje krajowe 168 598 787,1 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 14 461 060,8 tys. zł,

- c. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19, wyniosła: 78 109 441,5 tys. zł, w tym:
- gwarancje krajowe 75 440 691,5 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 2 668 750,0 tys. zł,
- d. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji zagranicznych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Pomocy wyniosła: 8 171 020,7 tys. zł,
- e. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji krajowych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu wyniosła: 15 000 000,0 tys. zł,
- f. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji zagranicznych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych wyniosła: 24 712 625,6 tys. zł,
- g. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji krajowych za zobowiązania spółek węglowych udzielonych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw wyniosła: 16 268 000,0 tys. zł.

2. W 2023 roku limit dla udzielanych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa został określony do wysokości **200 000 000,0 tys. zł¹**.

Do tego limitu nie wlicza się gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na podstawie:

- art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,
- art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w zw. z sytuacją na rynku gazu,
- art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny,
- art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

3. W I kwartale 2023 roku na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, Skarb Państwa udzielił 1 gwarancji zagranicznej w wysokości **192 000,0 tys. zł** dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego za zobowiązania

¹ Art. 6 Ustawy budżetowej z dnia 15 grudnia 2022 r. na rok 2023 (Dz.U. z 2023 r. poz. 256).

zaciągnięte przez PKP Intercity S.A. na finansowanie programu na rzecz konkurencyjności PKP Intercity S.A.

4. W związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, w I kwartale 2023 roku, Skarb Państwa udzielił 10 gwarancji emisji obligacji w łącznej wysokości **9 474 905,9 tys. zł** na rzecz obligatariuszy za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w tym:

- 8 gwarancji emisji obligacji krajowych w wysokości 3 455 675,9 tys. zł,
- 2 gwarancji emisji obligacji zagranicznych w wysokości 6 019 230,0 tys. zł.

5. Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy Obywatelom Ukrainy, w I kwartale 2023 r. Skarb Państwa nie udzielił gwarancji emisji obligacji na rzecz obligatariuszy za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Funduszu Pomocy.

6. Na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu w I kwartale 2023 r. Skarb Państwa nie udzielił żadnej gwarancji.

7. W I kwartale 2023 r. Skarb Państwa nie udzielił gwarancji na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych.

8. W I kw. 2023 r. na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, Skarb Państwa udzielił 4 gwarancji spłaty zobowiązań na rzecz banków krajowych Pekao S.A., PKO BP S.A. oraz Banku Gospodarstwa Krajowego w łącznej wysokości **6 638 000,0 tys. zł** za zobowiązania zaciągnięte przez spółki zobowiązane decyzją Prezesa Rady Ministrów do zakupu i sprowadzenia węgla do Polski, w tym:

- 2 gwarancji spłaty zobowiązań za Węglokoks S.A. w wysokości 4 080 000,0 tys. zł,
- 1 gwarancji spłaty zobowiązań za PGE S.A. w wysokości 1 760 000,0 tys. zł,
- 1 gwarancji spłaty zobowiązań za PGE Paliwa sp. z o. o. w wysokości 798 000,0 tys. zł.

9. Największe potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń przedstawia tabela:

Grupa gwarancji	Kwota w tys. zł
• gwarancje udzielone za Bank Gospodarstwa Krajowego	304 519 587,4
w tym:	
- na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	183 059 847,9
- na wsparcie Krajowego Funduszu Drogowego	88 208 599,0

Grupa gwarancji	Kwota w tys. zł
- na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych	24 712 625,6
- na zasilenie Funduszu Pomocy – Ukraina	8 171 020,7
- pozostałe gwarancje (KFM, infrastruktura)	367 494,2
• gwarancje udzielone za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19	78 109 441,5
• gwarancje udzielone za PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	18 694 526,7
• gwarancje udzielone za PKN Orlen (b. PGNiG)	15 000 000,0
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Gdańsk Transport Company S.A.	6 151 128,2
• gwarancje udzielone za spółkę PGE S.A.	5 740 000,0
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Autostrady Wielkopolskiej II S.A.	5 532 569,9
• gwarancje udzielone za spółkę PGE Paliwa sp. z o. o.	5 298 000,0
• gwarancje udzielone za spółkę Węglkokoks S.A.	5 230 000,0
• gwarancje udzielone za PKP Intercity S.A.	2 089 999,3
• gwarancja udzielona za Polską Agencję Żeglugi Powietrznej	527 100,0
• gwarancja udzielona za Szkołę Główną Handlową	49 000,0

Należności

1. Wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na 31.03.2023 r. wyniosły **29 110,8 tys. zł**, w tym:

- kwota wierzytelności głównej Skarbu Państwa: 4 694,4 tys. zł,
- kwota odsetek ustawowych za opóźnienie na 31.03.2023 r.: 24 416,4 tys. zł.

2. W ustawie budżetowej na rok 2023 Skarb Państwa nie zaplanował wydatków na spłatę poręczonych i gwarantowanych zobowiązań oraz na pokrycie kosztów w odniesieniu do postępowań sądowych i egzekucyjnych, związanych z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami Skarbu państwa, z uwagi na niskie prawdopodobieństwo wystąpienia konieczności wydatkowania środków z powyższych tytułów.

Zasób majątkowy Skarbu Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony² jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach, stanowiące własność Skarbu Państwa, wyodrębnione przez Radę Ministrów do 17 lipca 2009 r.

Na koniec I kwartału 2023 roku na zasobie majątkowym Skarbu Państwa, przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, znajdowały się **akcje i udziały** o łącznej wartości nominalnej **115 217,2 tys. zł.**

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony³ w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku oraz opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji.

Środki z rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa mogą być przeznaczone na:

- wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji,
- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa pod warunkiem ich zwrotu na rachunek, w przypadku zaistnienia konieczności wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, w wysokości i terminie umożliwiającym realizację zobowiązań Skarbu Państwa.

Na koniec I kwartału 2023 roku na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa zgromadzono środki w wysokości **1 363 846,4 tys. zł.** Zostały one w całości i na bieżąco wykorzystane na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa.

² Na mocy art. 25 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2023 r. poz. 926).

³ Na podstawie art. 30 ww. ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne.